

ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΓΕΝΝΗΤΙΚΗ ΗΘΙΚΗ*

του Μητροπολίτου Μεσογαίας & Λαυρεωτικής Νικολάου

Θὰ ἤθελα νὰ ξεκινήσω τὴν ὁμιλία μου ἐκφράζοντας τὴ μεγάλη μου χαρὰ γιὰ τὴ μοναδικὴ αὐτὴν εὐκαιρία νὰ βρεθῶ σὲ πολὺ συγγενικό μου χῶρο, ποὺ ὅμως ἔχω μόνον μία φορὰ ἐπισκεφθεῖ, νὰ ἐπικοινωνήσω μὲ πολὺ οἰκείους ἀνθρώπους, ποὺ ὅμως δὲν γνωρίζω, γιὰ νὰ ἀσχοληθοῦμε μὲ ἓνα πολὺ δικό μας θέμα ποὺ ὅμως, ἐνῶ πολὺ συζητεῖται, στὴν οὐσία δὲν ἀξιολογεῖται σωστά.

Σᾶς εὐχαριστῶ λοιπὸν πολὺ γιὰ τὴν πρόσκληση, δίνοντάς σας ὅμως ἀπὸ τὴν ἀρχὴ τὴ διαβεβαίωση ὅτι τὸ θέμα μοῦ φαίνεται πολὺ μεγάλο γιὰ νὰ τὸ διαπραγματευτῶ σφαιρικά, μάλιστα σὲ τόσο περιορισμένο χρόνο, καὶ χωρὶς νὰ θέλω νὰ σᾶς ἀπογοητεύσω, θὰ ἀποφύγω καθαρὰ τεχνικὲς σκέψεις, ἀπαντήσεις σὲ ἐρωτήματα καὶ προτάσεις. Ἀπλᾶ θὰ περιοριστῶ στὴν κατάθεση μιᾶς μόνο δικῆς μου συνιστώσας σκέψης καὶ προβληματισμοῦ.

A. ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΕΣ ΣΚΕΨΕΙΣ.

Ἡ ἐποχὴ μας, μεταξὺ τῶν ἄλλων, ἔχει τρία μοναδικὰ χαρακτηριστικά·δημιουργεῖ ἐκπληκτικὰ ἐπιτεύγματα, προξενεῖ ἀσύλληπτα καὶ ἀνυπέρβλητα προβλήματα καὶ εἶναι ἐξαιρετικὰ παρεμβατικὴ στὶς ἐφαρμογές της.

Ἡ διείσδυση στὴ γνώση εἶναι ἐντυπωσιακὴ. Ἡ κατανόηση τῶν φυσικῶν μηχανισμῶν τοῦ ἀρχέγονου κόσμου καὶ ἡ πειραματικὴ ἐπιβεβαίωσή τους, ἡ θεωρητικὴ καὶ παρατηρησιακὴ προσέγγιση τῶν κοσμικῶν ἐσχατιῶν

μας, ή ψηλάφηση τοῦ πιό ένδότερου μυστικοῦ τῆς ὕλης μας, ή ανάγνωση τῶν γονιδιωματικῶν λεπτομερειῶν καὶ ὁ προσδιορισμὸς τῶν ἀποτυπωμάτων τῆς φυσικῆς ἐξέλιξής μας, ή ἀνακάλυψη τοῦ ἀλφάβητου τῆς πρωτεϊνικῆς διαλέκτου τῆς ζωῆς καὶ ή ἀνίχνευση τοῦ μυστικοῦ τῆς κυτταρικῆς φθορᾶς, ή ἀνάπτυξη τῶν νευροεπιστημῶν ἀποτελοῦν λίγες μόνον ἀπὸ τὶς ἀνακαλύψεις ποὺ ἔχουν οὐσιαστικᾶ ἐπαναπροσδιορίσει τὴ θέση τοῦ ἀνθρώπου στὸ γνωστικὸ καὶ φιλοσοφικὸ στερέωμα. Ἐννοίες ὅπως λογική, αὐτεξούσιο, ψυχὴ, ζωὴ, κοινωνικὲς σχέσεις ἀποκτοῦν καινούργια σημασία καὶ προοπτική.

Ἀλλὰ καὶ ή σύγχρονη ἀνθρώπινη παρεμβατικότητα δὲν ἔχει προηγουμένο. Ἦδη μηχανικὲς συσκευὲς ἐμφυτεύονται στὸ ἀνθρώπινο σῶμα καὶ ἐπιτελοῦν φυσιολογικὲς λειτουργίες· ή ὕλη τεχνολογεῖται στὸ ἐπίπεδο τῆς νανοκλίμακας, ὅπου ἐκδηλώνεται μὲ ἄγνωστες ὡς τώρα ιδιότητες· ή ζωὴ ἐπίσης τεχνολογεῖται στὸ ἐπίπεδο τῶν γονιδίων, ὅπου ἐμφανίζει πρωτόγνωρη δυναμικὴ καὶ ἐντυπωσιακὴ συμπεριφορὰ· τὸ ἴδιο καὶ ή φύση στὸ ἐπίπεδο τῶν κλιματολογικῶν ρυθμίσεων. Τὸ νευρικὸ κύτταρο φαίνεται ἀπόρθητο, ἀλλὰ ὅλο καὶ πληθαίνουν οἱ παρεμβάσεις στὸν ἐγκέφαλο μὲ μικροσυσκευὲς ἢ φάρμακα ποὺ μποροῦν νὰ ἐπηρεάσουν ἢ καὶ νὰ προσδιορίσουν τὴ συμπεριφορὰ. Ὅροι ὅπως μικροχειρουργικὴ ἢ κυβερνοχειρουργικὴ ἢ ψυχοχειρουργικὴ ἢ βιονικὴ φυσιολογία ἢ βιοπληροφορικὴ πιστοποιοῦν τὴ σύζευξη τοῦ μηχανικοῦ μὲ τὸ βιολογικὸ, καὶ καταδεικνύουν τὸ εὖρος καὶ τὸ μέγεθος τῆς ἀνθρώπινης παρεμβατικότητας.

Ὅλη αὐτὴ ή γνώση διευρύνει ὀρίζοντες, δίνει μεγάλες ἐλπίδες, ἀνοίγει προοπτικὲς, ἀνακουφίζει ἀπὸ δυσκολίες, συχνὰ ὅμως παίρνει διαστάσεις τυραννίας, ή δὲ παρεμβατικότητα ἀναπόφευκτης ἀπειλῆς ἢ ἀνυπέμβλητων διλημμάτων. Ἔτσι γιὰ παράδειγμα ή τεχνολόγηση τοῦ γενετικοῦ ἢ νευρικοῦ κυττάρου ἢ ή ἀνευ ὄρων ἐπέμβαση στὴν ψυχικὴ σφαῖρα ἀποτελοῦν παρεμβατικὸ μέγεθος ποὺ φοβίζει. Γι' αὐτὸ καὶ ή διεθνὴς νομοθεσία τὰ ἀπαγορεύει.

Ἀπὸ ὅλο τὸ φάσμα τῶν νέων τεχνολογικῶν ἐφαρμογῶν δὲν ἦταν δυνατὸν νὰ ἐξαιρεθεῖ ὁ χῶρος τῆς ἀναπαραγωγῆς, μὲ συνέπειες πολὺ μεγάλες σὲ θεσμούς, ἀντιλήψεις καὶ προτεινόμενες λύσεις.

Ἡ τεχνολογικὴ παρέμβαση στὴ διαδικασία τῆς σύλληψης, εἴτε μὲ τὴν ἔννοια τῆς ἀποφυγῆς εἴτε μὲ αὐτὴν τῆς ὑποβοήθησης, σὲ σχέση μὲ τὴ δυνατότητα τοῦ προεμφυτευτικοῦ ἐλέγχου, τῆς ἐπιλογῆς τοῦ φύλου, τῆς ἐτερόλογης ἢ καὶ μεταθανάτιας γονιμοποίησης, τῆς παρένθετης μητρότητας, τοῦ προγεννητικοῦ ἐλέγχου, τῆς διακοπῆς τῆς κύησης σὲ πρόωρο ἢ καὶ προχωρημένο στάδιο δημιουργεῖ ἰσχυρότατες ἐσωτερικὲς ροπὲς στὸ ἀξια-

κό περιεχόμενο του ανθρώπου και έξ ίσου μεγάλες τάσεις στη συνεκτική δυναμική τών κοινωνικῶν σχέσεων.

Ἄς δοῦμε τὸ θέμα πιὸ ἀναλυτικά.

B. Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΟΥ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ.

Μὲ τὸν ὄρο οἰκογενειακὸς προγραμματισμὸς ἐννοοῦμε μία γενικότερη πολιτικὴ ποὺ σκοπὸ ἔχει τὴν σεξουαλικὴ ἐκπαίδευση, τὴν πρόληψη καὶ διαχείριση τῶν σεξουαλικῶν μεταδιδόμενων μολύνσεων, τὴν διαχείριση τῆς στειρότητας καὶ κυρίως τὴν ἐνημέρωση τῶν ζευγαριῶν πάνω σὲ θέματα ἀναπαραγωγικῆς ἀγωγῆς, ὥστε νὰ ἀποφεύγονται οἱ λεγόμενες ἀνεπιθύμητες ἐγκυμοσύνες, δηλαδή νὰ ἀποκτοῦν τὸν ἐπιθυμητὸ ἀριθμὸ παιδιῶν στὸν ἐπιθυμητὸ χρόνο.

Ἐνῶ κανεὶς δὲν θὰ μποροῦσε νὰ ἀμφισβητήσῃ τὴν ἀπόλυτη ἀνάγκη κάθε ἐγκυμοσύνη νὰ εἶναι ἐπιθυμητή, διότι εἶναι φοβερὸ νὰ ἔρχεται στὸν κόσμὸ ἓνας ἄνθρωπος ἀνεπιθύμητος εἴτε ἀπὸ τοὺς γονεῖς του εἴτε ἀπὸ τὴν κοινωνία, ταυτόχρονα θὰ ἔπρεπε νὰ ὁμολογήσουμε ὅτι ὁ ὄρος ἐπιθυμητὴ ὡς προσδιοριστικὸ τῆς ἐγκυμοσύνης θέλει τὴν ἀνάλυσή του. Μὲ ἄλλα λόγια, ἄλλο πράγμα εἶναι τὸ νὰ μὴν εἶναι ἐπιθυμητὴ μία ἐγκυμοσύνη γιατί συνδέεται μὲ διεγνωσμένο παθολογικὸ ἔμβρυο ποὺ προἰδεάζει γιὰ μία τυραννικὴ ἐπιβίωση, ἄλλο εἶναι ὅταν στατιστικὰ μία ἐγκυμοσύνη ἐγκρύπτει τὸ ἐνδεχόμενον ἐνδημούσης σὲ κοινωνικὲς ὁμάδες γενετικῆς νόσου, ἄλλο εἶναι ἡ ἀνεπιθύμητη ἐγκυμοσύνη ποὺ σχετίζεται μὲ τυχαία ἀνεύθυνη συνέυρεση, ἄλλο αὐτὴ ποὺ συνδέεται μὲ φιλοσοφία ἀποξένωσης τοῦ γάμου ἀπὸ τὴν τεκνογονία καὶ θεώρησής του ἀπλὰ ὡς νομιμοποιημένης κοινωνικῆς συμβίωσης, ἄλλο εἶναι ὅταν ἡ ἐγκυμοσύνη εἶναι μὴ ἐπιθυμητὴ ὡς ἀντιμετώπιση τυχόν ὑπερπληθυσμιακῆς ἀπειλῆς συγκεκριμένων χωρῶν ἢ τοπικῶν κοινωνιῶν καὶ ἄλλο ὅταν ἐκφράζει καθαρὰ ρατσιστικὲς ἀντιλήψεις.

Συνεπῶς τὸ πρόβλημα ποὺ ἀναδύεται ἀπὸ τὸν ὄρο ἐπιθυμητὴ εἶναι ἀρκετὰ σύνθετο, σὲ τελικὴ δὲ ἀνάλυση οἱ ἔννοιες τοῦ ἐπιθυμητοῦ καὶ τοῦ ἀγαπητοῦ συγχέονται. Μὲ ἄλλα λόγια, ἡ κυριαρχοῦσα ἀντίληψη εἶναι ὅτι μόνον ἂν ἓνα παιδὶ εἶναι ἐπιθυμητὸ εἶναι δυνατόν νὰ εἶναι καὶ ἀγαπητό. Ἀντίθετα, θὰ μποροῦσε κάθε παιδὶ νὰ εἶναι ἀγαπητὸ καὶ ἔτσι νὰ γίνῃ ἐπιθυμητό, ἀκόμη καὶ τὸ προβληματικὸ.

Ἐνα ἄλλο πρόβλημα εἶναι ὅτι συχνὰ ὁ ἔλεγχος τῶν γεννήσεων γίνεται σὲ ὕστερο στάδιο, δηλαδή ἐξυπνοεῖ διακοπὴ τῆς κυήσεως. Ἔτσι στὴ χώρα μας, γιὰ κάθε τοκετὸ ἀντιστοιχοῦν περισσότερες ἀπὸ τρεῖς ἐκτρώσεις, ποσοστὸ ιδιαίτερα ἀνησυχητικὸ, ἂν ληφθεῖ ὑπ' ὄψη ὅτι, πέραν τῶν ἠθικῶν

διλημμάτων που αναφέρονται στην καταστροφή μιᾶς ἀνθρώπινης ζωῆς που παλεύει νὰ ἐπιβιώσει, οἱ ἐπιπλοκὲς που μπορεῖ μία ἔκτρωση νὰ προκαλέσει εἶναι πολλές καὶ μεγάλες καὶ σὲ ψυχικὸ καὶ σὲ σωματικὸ επίπεδο.

Ἔτσι, σὲ ψυχικὸ μόνον επίπεδο, λόγω συμπίεσεως τῶν συναισθημάτων, μπορεῖ νὰ ἐμφανιστοῦν προβλήματα μειωμένης σεξουαλικῆς ικανοποίησης ἢ καὶ ἀποστροφῆς πρὸς τὴν ἐρωτικὴ συνεύρεση ἢ καὶ στοὺς ἄνδρες γενικότερα, μὲ ἀποτέλεσμα τὴν ἀποδυνάμωση τῆς ταυτότητας τοῦ φύλου, τὴ διαταραχὴ τῶν σχέσεων τοῦ ζευγαριοῦ, τὴν κατάθλιψη, τὴν αὔξηση τοῦ καπνίσματος ἢ τῆς κατανάλωσης οἴνοπνεύματος κ.ἄ.

Παρὰ ταῦτα, ἀπὸ ἠθικῆς πλευρᾶς, στὴν ἀντιμετώπιση τῶν ἀναφουόμενων προβλημάτων, συχνὰ οἱ κίνδυνοι μιᾶς ἐγκυμοσύνης γιὰ τὴ μητέρα ἢ τὸ παιδὶ ἢ οἱ φόβοι που αὐτὴ ἐγκυμονεῖ ὑπερτονίζονται καὶ ἡ πρόταση τῆς διακοπῆς της παρουσιάζεται παραπλανητικά, ἀφοῦ δικαιολογεῖται ὡς ἀγάπη, ἔλεος καὶ κατανόηση, τὰ ὁποῖα ὅμως λαμβάνουν ὑπόψη κυρίως τὸ θέλημα τῶν γονέων.

Γενικά, θὰ μπορούσαμε νὰ ποῦμε ὅτι τὰ ἐργαλεῖα που χρησιμοποιοῦνται στὸν οἰκογενειακὸ προγραμματισμὸ εἶναι οἱ στατιστικὲς, οἱ πιθανολογικὲς ἐκτιμήσεις καὶ ἡ ἐνημέρωση, που γίνονται μέσῳ τῶν κέντρων οἰκογενειακοῦ προγραμματισμοῦ που προσφέρουν τὶς συμβουλευτικὲς ὑπηρεσίες τους δωρεὰν καὶ σὲ επίπεδο προσωπικὸ καὶ αὐστηρὰ ἐμπιστευτικό. Οἱ λύσεις ὅμως που προτείνονται βασίζονται στὶς ἀντισυλληπτικὲς τεχνικὲς, στὶς τεχνικὲς ὑποβοήθησης τῆς ἀναπαραγωγῆς, στὸν προεμφυτευτικὸ καὶ στὸν προγεννητικὸ ἔλεγχο, ἐνίοτε δὲ καὶ στὶς μεθόδους διακοπῆς τῆς κηῆσεως. Ὅλα αὐτὰ θὰ μπορούσαμε νὰ τὰ συμπεριλάουμε κάτω ἀπὸ τὸν ὄρο περιγεννητικὴ τεχνολογία.

Γ. ΗΘΙΚΟΣ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΣΜΟΣ.

1) Ἀλλοίωση τῆς ἀξίας τοῦ ἀνθρώπου.

Ἡ πρώτη ἠθικὴ, μὲ τὴν εὐρύτερη ἔννοια τοῦ ὄρου, συνέπεια τῶν ἐφαρμογῶν τοῦ οἰκογενειακοῦ προγραμματισμοῦ ἀπορρέει ἀπὸ τὴ λέξη προγραμματισμός. Ἦδη ἡ σύγχρονη περιγεννητικὴ τεχνολογία χρησιμοποιεῖ ὄρους ὅπως προεμφυτευτικὸς ἢ προγεννητικὸς ἔλεγχος, ἐπιλογή φύλου, διορθωτικὲς παρεμβάσεις, ἀντισυλληπτικὲς προφυλάξεις, κ.λπ. Μὲ ἄλλα λόγια γινόμεστε ὄλο καὶ περισσότερο ρυθμιστικοὶ τῶν ὄρων τῆς ζωῆς μας. Προγραμματίζουμε, ἐλέγχουμε, ἐπιλέγουμε, προφυλασσόμαστε στὴν οὐσία ἀπὸ τὴ φύση καὶ τοὺς μυστικούς νόμους της. Σὰν νὰ τὴν ἀντιμετωπίζουμε ὡς ἀντίπαλο καὶ ὄχι ὡς σύμμαχο, ἀφοῦ δὲν περιοριζόμαστε νὰ

διορθώσουμε την παθολογία της, αλλά τελικά καταργοῦμε και τούς έσωτερικούς λόγους της. Δεν προγραμματίζουμε την οίκογένεια για να προλάβουμε βιολογικές ατέλειες αλλά κυρίως για να έπιβάλουμε κοινωνικές μας προτιμήσεις. Η τεχνολογία έχει έπιβληθεῖ στις έπιλογές και στους νόμους τῆς φύσης. Τὸ ἴδιο και ἡ ἀνθρώπινη θέληση.

Αυτό, ἐνῶ αὐξάνει τὸν ἄνθρωπο ὡς δύναμη, τὸν μειώνει ὡς ἀξία. Ὁ ἄνθρωπος μπορεῖ να καταφέρνει πολλά, ἀλλὰ ἀξίζει λιγότερο. Μπορεῖ να μὴν εἶναι ἐπιθυμητὸς στὴν προσπάθεια ὑποστασιοποίησής του, ἡ δὲ ἀξία του να ὑποβαθμίζεται ὅταν ἡ βιολογική του ποιότητα δὲν ἱκανοποιεῖ συγκεκριμένες αὐθαίρετες προδιαγραφές. Δεν ἔρχεται στὸν κόσμο ὡς μυστήριο, δὲν προκύπτει ὅπωςδήποτε τῆ στιγμῆ τῆς ἔκρηξης τῆς ψυχοσωματικῆς ἀγάπης τῶν γονέων του. Ἡ ἀναπαραγωγική λειτουργία έχει ἀποδεσμευτεῖ ἀπὸ τὴν ἔκφραση τῆς ἀγαπητικῆς σχέσης. Ἡ ἀνθρώπινη ἀρχὴ ὀράται, ὀρίζεται, προγραμματίζεται, προσδιορίζεται. Ἡ συνέχειά της ἐλέγχεται, ἐπιλεκτικὰ διακόπτεται, συζητεῖται. Τὰ κριτήρια τῆς ἠθικῆς ἐλαστικοποιοῦνται, οἱ ἀναστολές ἐλαχιστοποιοῦνται. Ὁ ἄνθρωπος ὑποβαθμίζεται σὲ βιολογική μονάδα ποὺ ἱκανοποιεῖ καταστάσεις, βολεύει ἐπιθυμίες, ζεῖ λίγα χρόνια και ζυγίζει περισσότερα κιλά.

Ἐπὶ πλέον ὑποκρύπτει ἢ και ὑποθάλλει μιὰ ἀλαζονική σταση ποὺ εὔκολα μᾶς ὠθεῖ ἀπὸ τὴ θεραπευτική προσπάθεια σὲ μιὰ τάση ἱκανοποίησης τῶν ἀλόγιστων ἐπιθυμιῶν μας μὲ τὸ ὅποιο τίμημα. Εἶναι ἐνδιαφέρον ὅτι σὲ σχετικά πρόσφατη δημοσκόπηση μεταξύ ζευγαριῶν στὶς ΗΠΑ, ἓνα ποσοστὸ 11% δήλωσε ὅτι, ἂν ὑπῆρχε τρόπος να διαγνωστεῖ ἡ προδιάθεση για παχυσαρκία στὰ ἔμβρυα, σὲ περίπτωση θετικῆ θὰ διέκοπταν τὴν κύηση.

Ἡ in vitro ὕπαρξη ἑκατομμυρίων πλέον ἐμβρύων ποὺ περιμένουν μέσα σὲ καταψύκτες τὴν ἐξέλιξη ἢ καταστροφή τους ὡς ἀποτέλεσμα ἀποφάσεων τρίτων, ποὺ συχνὰ ἀμφισβητεῖται μὲ ἐπιστημονικοφανῆ ἐπιχειρήματα ἢ ἀνθρώπινη ταυτότητά τους, ποὺ αὐτὴ ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὶς κατὰ τόπους νομοθεσίες, ποὺ μποροῦν σὲ κάποιες χῶρες να θεωροῦνται ἄνθρωποι και σὲ ἄλλες ὄχι, ποὺ μποροῦν να ξεχνοῦνται εὔκολα, να γίνονται ἀποτέλεσμα πειραματισμοῦ ἢ και να καταστρέφονται ὡς ἱστοὶ και ὄχι ὡς ἀνθρώπινες ὀντότητες πάλι φέρνει τὴν ἀξία τοῦ ἀνθρώπου ἀντιμέτωπη μὲ τὶς σύγχρονες πρακτικὲς και λογικὲς.

2) Ὁ Θεσμός οίκογένειας.

Ἐκτὸς τούτου, μὲ τὴν ἐπιβολὴ τοῦ οίκογενειακοῦ προγραμματισμοῦ στὸν Δυτικὸ κόσμο ἐπιβλήθηκε τὸ μοντέλο τῆς οίκογένειας τοῦ

ένος ἢ τῶν δύο παιδιῶν, μὲ ἄμεσες συνέπειες τὸν γηρασμὸ τῶν κοινωνιῶν, τὴν ἀποδυνάμωση τῆς οἰκογενειακῆς συνοχῆς, τὴν ἀλλοίωση βασικῶν κοινωνικοψυχολογικῶν ἐκφράσεων κυρίως τῆς παιδικῆς ἡλικίας, τὴ διαταραχὴ τῶν διαπολιτισμικῶν ἰσορροπιῶν, τὴν ἀλλαγὴ τῶν ἠθῶν, τὴν ἀναστάτωση τῶν δημογραφικῶν ἀναλογιῶν μὲ ὅ,τι αὐτὰ συνεπάγονται. Οἱ κοινωνικὲς προτιμήσεις, συμπιέζουν ἀφόρητα τὸν ἀριθμὸ τῶν παιδιῶν ποὺ προτιμοῦν οἱ φυσικοὶ νόμοι.

Ἦδη τὸ παιδί ὑπερπροστατεύεται, τοῦ παρέχονται ἄφθονα τὰ ὑλικά ἀγαθὰ καὶ ὅ,τι χρειάζεται γιὰ νὰ δημιουργήσῃ ἐγλωσσικὴ ὑπερτροφία. Ἀπομονωμένο πλέον, δὲν ἀναπτύσσει φυσιολογικὴ κοινωνικότητα ἀφοῦ ζεῖ χωρὶς ἀδέλφια, μὲ γονεῖς ποὺ ἀπουσιάζουν στὴν ἐργασία, μὲ παποῦδες ποὺ ζοῦν παρκαρισμένοι σὲ γηροκομεῖα, χωρὶς στοργή, χωρὶς αἴσθησι χρόνου. Ἡ ἔννοια τῆς οἰκογενειακῆς κοινωνίας ἔχει ἀντικατασταθεῖ ἀπὸ τὴν ψυχρὴ λογικὴ ποὺ προϋπολογίζει τὸ ὕψος τοῦ μισθοῦ, τὸν χρόνον τῆς ψυχαγωγίας, τὴν ἰσχὺ τῶν συζυγικῶν δεσμῶν καὶ ἀνάλογα ἀποφασίζει γιὰ τὸν ἀριθμὸ τῶν παιδιῶν, τὸν χρόνον τῆς γεννήσεως, σύντομα καὶ τὸ εἶδος τῶν χαρακτηριστικῶν.

Κάποτε στὸ ἐρώτημα πόσα παιδιά ἔχεις, ἡ ἀπάντησι ἦταν «πέντε ἢ ἕξι τοῦ Θεοῦ» καὶ στὴν οἰκογένεια χωροῦσε καὶ τὸ παιδί ποὺ θὰ εἶχε κάποια ἀσθένεια ἢ κάποιο παθολογικὸ σύνδρομο. Αὐτὸ ὑπογράμμιζε τὴν ἀξία ὀλόκληρης τῆς οἰκογένειας. Σήμερα μιλάμε γιὰ τὸ παιδί ἢ τὸν γιὸ καὶ τὴν κόρη σὲ ἐνικὸ ἀριθμὸ. Καὶ ἂν ὑπάρχει κάποιο παιδάκι μὲ πρόβλημα στὴν υἰγεία ἢ στὴ νοητικὴ λειτουργία του, τότε αὐτὸ θεωρεῖται λάθος λιγότερο τῆς φύσεως ποὺ τὸ ἔκανε, καὶ περισσότερο δικό μας ποὺ δὲν τὸ προλάβαμε. Ἦν πάλι αὐτὸ μποροῦσε ἔγκαιρα ...θεραπευτικὰ (;) νὰ τοῦ στερηθεῖ ἢ προοπτικὴ τῆς ζωῆς καὶ κάποιοι ἀρνῆθησαν νὰ συμμορφωθοῦν, τότε σύμφωνα μὲ τὴ γνωμοδότησι τῆς Ἐθνικῆς Ἐπιτροπῆς Βιοηθικῆς ἡ ἀπόφασή τους αὐτὴ «ἐλέγχεται ...ἠθικά».

Ἡ ἐπιθυμία τοῦ ἐλεγχόμενου οἰκογενειακοῦ προγραμματισμοῦ σὲ συνδυασμὸ μὲ τὶς δυνατότητες ποὺ προσφέρει ἡ σύγχρονη περιγεννητικὴ τεχνολογία ἔχει καίρια ἀλλοιώσει τὴν ταυτότητα τῆς οἰκογένειας.

Ἔτσι, ἡ ἀποδέσμευσι τῆς γονιμοποίησης ἀπὸ τὸ μητρικὸ σῶμα δίνει πλέον τὴ δυνατότητα ἀπόκτησι τέκνων σὲ μονίμως συμβιοῦντες συντρόφους ἐνδεχομένως καὶ τοῦ ἰδίου φύλου, σὲ ἄτομα ποὺ δὲν ἔχουν συντρόφους, μὲ ἀποτέλεσμα νὰ παραβιάζονται βασικά ἰδιώματα τῆς διαχρονικῆς περὶ οἰκογένειας ἀντίληψης καὶ οἱ κοινωνίες νὰ βρίσκονται ἀντιμέτωπες μὲ σωρεῖα ἀναπάντητων ἐρωτημάτων.

Ἡ νομιμοποίηση τῆς παρένθετης μητρότητας καὶ τῆς ἑτερόλογης γονιμοποίησης παρεμβάλλει στὸ ἄβατο τῆς σχέσης τῶν δύο συζύγων τὴν εἴσοδο τρίτων προσώπων, σὲ τέτοιο μάλιστα βαθμὸ ὥστε νὰ διαταράσσεται ἡ ἰσοτιμία τῶν γονέων ἀπέναντι στὸ παιδί καὶ νὰ προκαλοῦνται ἐπικίνδυνες ἐνδοοικογενειακὲς ροπές, ἀφοῦ ὁ δανεισμὸς σπέρματος καθιστᾷ τὸν πατέρα λιγότερο πατέρα ἀπὸ ὅσο μητέρα εἶναι ἢ καὶ γενετικά συγγενῆς μὲ τὸ παιδί μητέρα.

Συνοπτικά, θὰ μπορούσαμε νὰ ποῦμε ὅτι:

Τὸ νέο νομικὸ καθεστῶς ποὺ δημιουργήθηκε στὴ χώρα μας μετὰ τὶς ἀλλαγές τοῦ Ἀστικοῦ μας Κώδικα τὸ 2002, μὲ τὸ νὰ παρέχεται ἡ δυνατότητα ἀπόκτησης τέκνων καὶ σὲ ἄτομα ποὺ δὲν βρίσκονται σὲ κοινωνία γάμου, δηλαδή σὲ ζεύγη ποὺ συζοῦν, σὲ ἄγαμες μητέρες ἢ σὲ γυναῖκες ποὺ ὁ σύντροφός τους ἔχει πεθάνει, ἐκχωρεῖται τὸ βασικὸ δικαίωμα τῆς τεκνοποιίας -ποὺ ὡς τώρα ἀνῆκε ἀποκλειστικὰ στὸν γάμο- καὶ σὲ ἄλλες μορφές ἐξώγαμης συμβιώσεως ἢ ζωῆς μὲ ἀποτέλεσμα στὴν οὐσία νὰ προσβάλλεται ὁ θεσμὸς τῆς οἰκογένειας καὶ ἡ μοναδικὴ ἀξία τοῦ γάμου καὶ νὰ παραβιάζεται ἡ συνταγματικὴ ἐπιταγὴ ποὺ ἐπιβάλλει στὴν πολιτεία τὴν προστασία τοῦ γάμου καὶ τῆς οἰκογένειας (Ἄρθρο 21 παρ. 1), ποὺ τελικὰ ἐξισώνονται μὲ τὶς ἄνευ δεσμεύσεων μὴ νόμιμες συμβιώσεις.

Γενικά, θεσμοθετεῖται μιὰ ἠθικὴ καὶ μιὰ λογικὴ ποὺ καίρια πλήττει τὸν γάμο καὶ τὴν οἰκογένεια «τόσο ὡς προσωπικὲς σχέσεις ὅσο καὶ ὡς κοινωνικοὺς θεσμούς, ἐδραιωμένους βαθιὰ στὴν κοινωνικὴ συνείδηση καὶ προστατευόμενους συνταγματικά», ταυτόχρονα δέ, ἐνῶ «τὸ σύγχρονο Οἰκογενειακὸ Δίκαιο βλέπει ὅλα τὰ ζητήματα ἀπὸ τὴ σκοπιὰ τοῦ συμφέροντος τοῦ ἀνηλίκου (ΑΚ. 1511), τοῦ παιδιοῦ», στὴν προτεινόμενη νομικὴ ἀντίληψη, ὁ σκοπὸς τῆς ἀναπαραγωγῆς δὲν φαίνεται νὰ εἶναι τὸ συμφέρον τοῦ ἴδιου τοῦ παιδιοῦ, ὅσο ἢ ἐπιθυμία τῶν κοινωνικοσυναισθηματικῶν γονέων νὰ ἀποκτήσουν τέκνο.

Αὐτὸς εἶναι καὶ ὁ λόγος ποὺ κάποιοι ἔγκριτοι νομικοὶ θεωροῦν ὅτι μὲ τὴν ψήφιση τοῦ νέου αὐτοῦ νόμου στὴν οὐσία «ὀπισθοδρομοῦμε ὡς πρὸς τὴν σπουδαία αὐτὴ κατάκτηση τοῦ Οἰκογενειακοῦ Δικαίου».

3) Κοινωνικὲς καὶ Δημογραφικὲς συνέπειες

Ἐκτὸς ἀπὸ τὶς παραπάνω συνέπειες, ὁ οἰκογενειακὸς προγραμματισμὸς ἔχει καὶ τεράστιες συνέπειες κοινωνικὲς καὶ δημογραφικὲς.

Ἔτσι γιὰ παράδειγμα, ἐνῶ ἡ φυσικὴ ἀναλογία ἀνδρῶν πρὸς γυναῖκες στὴ γέννηση (natural human sex ratio at birth) σὲ παγκόσμιο ἐπίπεδο εἶναι 1.07 (στὴν Ἑλλάδα 1.06, γενικὰ ποικίλλει ἀπὸ 1.03 μέχρι 1.08), ἡ προ-

νοητική αυτή σταθερά με τις επιλεκτικές σύγχρονες μεθόδους σε ποικίλες χώρες τείνει να αλλοιωθεί με απρόβλεπτες κοινωνικές συνέπειες. Ο λόγος αυτός, εξαιτίας της μεγαλύτερης διάρκειας ζωής των γυναικών, για τις ηλικίες άνω των 65 ετών περιορίζεται στο μέχρι και 0,70 στη Γερμανία ή 0,72 στις ΗΠΑ.

Κοινωνιολόγοι προβλέπουν ότι περίπου 24 εκατομμύρια άνδρες θα αδυνατούν να βρουν σύζυγο το 2020 στην Κίνα, καθώς η παραδοσιακή προτίμηση για τα αγόρια, ή ανεπαρκής κοινωνική ασφάλιση (οι ηλικιωμένοι αγρότες μπορούν να στηριχθούν μόνο στα παιδιά τους) και η έθνική πολιτική οικογενειακού προγραμματισμού έχουν αλλοιώσει την αναλογία των δύο φύλων στη χώρα.

Όπως αναφέρεται σε έκθεση που δημοσιεύεται στα κινεζικά μέσα ενημέρωσης, η αναλογία αγοριών-κοριτσιών στις γεννήσεις ζωντανών βρεφών το 2005 είχε ανέλθει σε 1,19, από 1,16 που ήταν το 2000.

Όσον αφορά στην Ελλάδα, σύμφωνα με στατιστικές:

α) η φυσική αύξηση του πληθυσμού (γεννήσεις μείον θάνατοι) από 963.249 τη δεκαετία του '50 συρρικνώθηκε σε 20.536 τη δεκαετία του '90.

β) Κατά την τελευταία πεντηκονταετία του περασμένου αιώνα (1951-2000) η συνολική αύξηση του πληθυσμού στην Ελλάδα οφείλετο κατά 82% στη φυσική αύξηση του πληθυσμού και κατά 18% στα μεταναστευτικά ρεύματα.

Από το 2001 μέχρι το 2007, μόλις το 3,5% της συνολικής αύξησης οφείλεται στη φυσική αύξηση και το 96,5% στην καθαρή είσοδο πληθυσμού (σχεδόν στο σύνολό του μεταναστευτικού).

γ) Ένώ η Ελλάδα το 1961 είχε τον χαμηλότερο δείκτη γήρανσης (σχέση της ομάδας ηλικιών 65 ετών και άνω προς την ομάδα ηλικιών 0-14 ετών) μετά τη Φινλανδία στην Ευρώπη, 0,27, το 2007 είχε τον υψηλότερο από όλες τις Ευρωπαϊκές χώρες (3,81).

δ) Εκτιμάται ότι το 2061, επί συνόλου 11.000.000 κατοίκων στη χώρα μας, τα 3.500.000, ήτοι το 32%, θα είναι αλλοδαποί.

Αυτό σημαίνει ότι ως Έθνος γηράσκουμε ταχύτατα και επικίνδυνα και αλλοιώνεται η Έθνική μας ομοιογένεια το ίδιο ταχύτατα και επικίνδυνα.

Δ. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΙΚΟ ΣΧΟΛΙΟ.

Θα τελειώσω με ένα σχόλιο. Είδα στο πρόγραμμα του Συνεδρίου ένα τεράστιο φάσμα εξαιρετικά ενδιαφέρουσας θεματολογίας. Είναι όμως ανάγκη όλος αυτός ο πλοῦτος γνώσεων και εφαρμογών να ενσωματωθεί

στὸν δημιουργικὸ προβληματισμὸ μας γιὰ τὸ μέλλον. Ἄν στόχος μας εἶναι νὰ βολέψουμε τὸ παρόν μας μυωπικά, τότε ἄς ἀρκεστοῦμε σὲ αὐτὰ ποὺ ξέρουμε καὶ κάνουμε. Ἄν ὅμως ἡ ἱερότητα τῆς ἀνθρώπινης ἀξίας, ὁ σεβασμὸς στὸν δοκιμασμένο θεσμὸ τῆς οἰκογένειας, ἡ πίστη στὴ δύναμη τῆς ἱστορικῆς φυλετικῆς ὁμοιογένειας καὶ ἐθνικῆς μας συνείδησης ἀποτελοῦν ἀκόμη στόχους καὶ ἀξιοποίησης καὶ ἐπιβίωσης, ἡ ἀπουσία ἢ ἀποδυνάμωση τῶν ὁποίων προσβάλλει τὴν ὑπαρκτικὴ μας διεκδίκηση, τότε καλὸ εἶναι, μαζὶ μὲ τὰ καθαρὰ ἐπιστημονικὰ συμπεράσματα αὐτοῦ τοῦ Συνεδρίου, νὰ παρουσιαστοῦν καὶ κοινωνιολογικὲς μελέτες μὲ τολμηρὸ πνευματικὸ περιεχόμενο καὶ σαφεῖς πολιτικὲς προτάσεις.

Εἶναι πολὺ λεπτὰ τὰ ὄρια ἀνάμεσα στὴ θεραπεία καὶ τὴν ἀλόγιστη ἐπιθυμία γιὰ νὰ τὰ προσδιορίσουμε. Εἶναι πολὺ λεπτὴ καὶ μεγαλύτερη ἀπὸ τὴ βιολογικὴ ἢ μυστικὴ ἀξία τοῦ ἀνθρώπου γιὰ νὰ τὴν ἀγνοήσουμε. Εἶναι τεράστιο τὸ βᾶρος τοῦ ἱστορικοῦ καὶ ἐθνικοῦ πολιτισμοῦ μας γιὰ νὰ ἀδιαφορήσουμε. Εἶναι πολὺ μεγάλη ἡ ἐσωτερικὴ δυναμικὴ τῆς οἰκογένειας ὅπως κυοφορεῖται ἀπὸ φυσικοὺς κοινωνικοὺς μηχανισμοὺς γιὰ νὰ μπορέσουμε νὰ τὴν προγραμματίσουμε.

Αὐτὸ ποὺ πρέπει νὰ προγραμματίσουμε δὲν εἶναι ἡ ποσοτικὴ ἔκφραση τῆς οἰκογένειας, οὔτε ἡ προβολὴ της στο ἐφήμερο βιολογικὸ ἐπίπεδο, ἀλλὰ ἡ ἐπιστροφή στὴν πνευματικὴ ποιοτικὴ τῆς ἀναζωογόνηση, στὴ φυσιολογικὴ τῆς ὁμορφιά, στὸν ἀξιολογικὸ τῆς πλοῦτο.